

Neděle 6.2.2011 – Sbor Církve bratrské v Praze 3 – Žižkově

„Děti, poslouchajte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána“ (Ef 6,1-4)

Dnes budeme mluvit o rodině. Je to téma, ke kterému každý z nás má co říct, ať už to jsou dobré zkušenosti a vděčné vzpomínky, anebo zážitky plné bolesti a zklamání. Každý jsme vyšli z nějaké rodiny a podle toho se utvářely naše vlastní představy o rodině jako základním modelu soužití lidí. Instituce rodiny prošla v minulém století procesem velkých proměn a přestala být samozřejmou autoritou. Přesto zůstává ve společnosti něčím nenahraditelným, hodnotou, která má stále velký význam pro budoucnost. Protože manželství a rodina patří k Božím stvořitelským řádům, potřebujeme se u toho vracet k biblickému učení.

1. Rodina – škola lásky a poslušnosti (pro děti)

O zdravě fungující rodině můžeme mluvit tam, kde muž a žena žijí v harmonickém vztahu, rodiče a děti se respektují a mají navzájem rádi a kde se sourozenci učí jedni druhé přijímat. Rodina je první školou vztahů, kde si osvojujeme modely chování pro celý život. Taková obecná definice je sice dobrá i pro nás křesťany, ale nás dnes zajímá, co k tomu říká Bible. Apoštol Pavel byl sice sám svobodný a děti neměl. Přesto mu Bůh dal porozumět problematice manželství a tomu, oč v rodině jde. Do 4 veršů svého dopisu shrnul to podstatné! A my se nestačíme divit, jak je to prosté.

„Děti, poslouchajte své rodiče!“ Je to výzva k dětem, ale zároveň úkol pro rodiče. Děti mají poslouchat a rodiče mají k poslušnosti vést. Většinou asi víme, že po narození dítěte rodiče dětem nejdříve mnoho dávají. To nejdůležitější, co děti potřebují, je *přijetí a láska*. Většina expertů se shoduje na tom, že rodina je místem, kde se rodí *sebedůvěra* a kde dítě získává *sebevědomí*. Apoštol se ovšem soustřeďuje na něco, co považuje za naprosto stěžejní a v čem vidí jádro problémů. Začíná své vyučování u *poslušnosti*.

Děti mají prožívat a vědět, že je rodiče milují. Přesto se nemají stát středem „vesmíru“, kolem kterého se všechno točí. Proto je třeba velmi brzy začít usměrňovat dětská přání, dětskou vitalitu a ukazovat dětem hranice, které mají respektovat. Tak vedeme děti k poslušnosti. Dětem se to často nelíbí, ale výchovu potřebují, aby byly nejen sebevědomé, ale také ukázněné. Vést a vychovávat k poslušnosti je *náročné*: vyžaduje to nejen lásku, ale také důslednost, kontrolu a trpělivost. Vést a vychovávat k poslušnosti je ovšem také *nesmírně důležité*: když se dítě naučí doma přijímat autoritu rodičů, hodně mu to pomůže později v životě, kdy si bude řešit vztah k učitelům, šéfům v zaměstnání nebo také k Pánu Bohu. - Pavel dává svůj důraz na poslušnost do souvislosti s 5. přikázáním. Ukazuje tím, že poslušnost dětí a úcta k rodičům spolu souvisejí a že Desatero začíná pro děti právě přikázáním pátým. *Cítit rodiče* znamená uznávat je jako autoritu, brát je vážně a respektovat. *Cítit rodiče* ovšem také znamená prokazovat jim vděčnost za to, co pro nás dělají, co do nás vložili a čeho se pro nás vzdali...Úcta k rodičům pomáhá dětem *naslouchat odkazu* a zkušenosti *minulých generací*, učí je úctě k tradici. To je pro rodinu a společnost velice důležité, aby si generace otců a synů vzájemně naslouchaly a aby vedly spolu rozhovor.

2. Rodina – škola pokory a opravdovosti (pro rodiče)

Nejdříve se apoštol obrací k dětem a vyzývá je k poslušnosti. Pak má ale také co říct rodičům, protože ví, že problémy jsou také na jejich straně. Jediná připomínka na adresu rodičů zní: **„Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána“**. Apoštol ví, že rodiče dokážou své dítě získat láskou, dobrým příkladem a trpělivostí. Ale ví také o tom, jak rodiče nevhodným, nemoudrým a tvrdým jednáním mohou své děti dovést ke vzdoru a nepřekonatelnému odporu. Na co je třeba dávat zvlášť pozor?

a) Opravdovost místo pokrytectví

Jedním z faktorů, který děti provokuje a dráždí, je *pokrytectví* rodičů. Nemůže být snad nic

horšího, než když požadujeme na dětech něco, co sami neděláme. Děti potřebují na nás vidět, že to se slušným chováním, s vírou, s Bohem, se svými zásadami a ideály myslíme vážně. Děti potřebují vzory a příklady. Potřebují vidět i to, jak některé věci nezvládáme, a vědět, jak to řešíme, když něco nezvládáme: že to řešíme jako křesťané poctivě před Bohem a upřímně s lidmi. My si to ovšem často zjednodušujeme a místo cesty upřímnosti a pravdivosti volíme cestu pokrytectví. Před lidmi se snažíme vypadat hezky, ale v soukromí jednáme úplně jinak! V neděli máme v kostele zbožnou masku, za kterou schováváme svou skutečnou povahu, a v týdnu na nás není poznat, že jsme byli v neděli v kostele. Jiní lidé to často nevidí, ale vlastní děti ano. Takový postoj mladou generaci štvě! Děti jsou velmi dobrými a kritickými pozorovateli. Přejde čas, kdy nám pěkně od plic řeknou, co si o nás myslí a jak z duše nenávidí to naše *dospělácké* křesťanské pokrytectví! Věřte mi, neposlouchá se to dobře.

b) Trpělivost místo tvrdosti

U výchovy dětí je důležitá *trpělivost a důslednost*. Většinou se ovšem rodiče-otcové uchylují k tvrdosti a přísnosti. A to je další okolnost, která maří výchovné snahy: když rodiče-otcové zneužívají svou přirozenou převahu. Používají sílu *místo* argumentů a snaží se za každou cenu zlomit odpor a neposlušnost dětí. To je nešťastný přístup, který děti k poslušnosti sice přinutí, ale v konečném důsledku prohlubuje vzdor dítěte a stupňuje napětí mezi generacemi. Čím jsou děti starší, tím více touží po přirozené a duchovní autoritě, kterou by mohly respektovat. Takovou autoritou se rodiče stávají tehdy, když dětem prokazují lásku, jsou jim příkladem svou opravdovostí, odvahou a snaží se k nim přiblížit. - Tvrdost a přísnost se ovšem může nejednou objevit také ve vztazích mezi manželi nebo mezi sourozenci... a to není nikdy dobře. Takové jednání zraňuje a odcizuje...

c) Boží působení v křesťanské rodině

Boží vůlí je, aby se ve všech rodinách měli rodiče i děti dobře. Lidé, kteří žijí bez víry v Krista ovšem Boží vůli neznají. Přesto zápasí nejednou o totéž... Křesťanské rodiny by v tom neměly zůstat pozadu. Mělo by na nich být vidět, jak je Boží působení výrazné a jak je znát. Mělo by být vidět, jak Boží milost mění lidská srdce a jak pomáhá odpouštět, důvěřovat. V konkrétních situacích má být vidět, že se učíme odpouštět, důvěřovat, milovat a snášet. To všechno nové v našem jednání není z nás, ale přichází od Boha.

3. Zdravá rodina – křesťanská služba společnosti

Když Bůh postavil muže a ženu do manželství, dal lidstvu do vínku velký a vzácný dar. Ukázal lidem cestu, po které mají jít, a dal jim úkol, aby se stali rodinou. Určitě to měla být zdravá a stabilní rodina, kterou chtěl Bůh doprovázet svou ochranou a požehnáním. Není to tedy jen nějaké zbožné přání křesťanů, nýbrž Boží vůle pro celou společnost. Proto je dobré a důležité, aby rodina byla ve společnosti pod ochranou práva a těšila se úctě a vážnosti. Z pevných a zdravých rodin totiž vycházejí psychicky odolní, výkonní a optimisticky naladěni lidé. Takovou mládež, která bude zakládat zdravá manželství a budovat pevné rodiny, každý národ potřebuje. Čím vyšší je procento zdravých rodin, tím zdravější je společnost. – Na začátku druhého desetiletí v 21. století se znovu potvrzuje, že zdravá a stabilní rodina je jedinečným a nenahraditelným společenstvím. Nemáme patent na rozum ani na zdravá manželství a stabilní rodiny. Ale jako lidé, kteří se učí žít z Boží milosti a v odpovědnosti před Bohem, máme blízko ke zdroji lásky, moudrosti a plného života. Díky víře v Ježíše Krista máme o krůček blíž také k dobrým rodinám. V tom je naše křesťanská odpovědnost před Bohem i před společností, abychom o takové rodiny vedli zápas. To je *součástí našeho svědectví* v národě, to je zároveň *služba*, kterou prokazujeme společnosti, do které patříme. Náš Bůh a Pán nás k takovému zápasu povzbuzuje svými radami a vede svým Duchem.

(B. Kaleta)